

PUBLIKACJE

Aktykuły

Przywileje dla wybranych dłużników

Wtorek, 5 października 2010

Kodeks postępowania cywilnego regulujący zasady egzekucji sądowej stanowi trzon systemu prawa egzekucyjnego. System jest spójny, przejrzysty, dosyć logiczny. Na tym tle warto zwrócić uwagę na uchwaloną niedawno przez Sejm nowelizację ustawy o utworzeniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, która spójność tę zaczyna rozbijać.

Do ustawy normującej strukturę organizacyjną i wyznaczającej agencji zadania do realizacji dodano art. 11c, który stanowi: "(É) wierzytelności wynikające z umów cywilnoprawnych (...) nie podlegają zajęciu na podstawie przepisów ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (...)". Z projektowanego przepisu jednoznacznie wynika, że z chwilą wejścia w życie nowelizacji ustawy dopłaty przeznaczone dla rolników będą wyłączone spod egzekucji sądowej.

Nie sposób oprzeć się wrażeniu, że przepis jest próbą (ustawa trafiła do Senatu) wprowadzenia kuchennymi drzwiami kolejnej kategorii praw wyłączonych spod egzekucji. Tymczasem zasady poprawnej legislacji nakazują umieścić odpowiednie ograniczenia egzekucji w kodeksie postępowania cywilnego. Artykuł 831 k.p.c. taksatywnie wylicza ograniczenia egzekucji z wierzytelności.

O czym świadczą przykłady

Próba całkowitej blokady egzekucji z przysługujących rolnikom dopłat w wielu przypadkach doprowadzi do wypaczenia istoty postępowania egzekucyjnego, które przecież powinno zmierzać do skutecznego wykonania wyroku. W celu uzasadnienia postawionej tezy wystarczy wskazać kilka przykładów.

Rolnik jest dłużnikiem w sprawie o alimenty na rzecz własnych dzieci, złośliwie uchylając się od ich płacenia. Zablockowanie egzekucji z dopłat, które mogą być jedynym majątkiem dłużnika, doprowadzi w praktyce do bezskuteczności egzekucji, tworząc zasadę nadrzędności interesu rolnika nad interesem małoletniego dziecka.

Rolnik jest dłużnikiem innego rolnika, który nie może odzyskać swoich pieniędzy. Nowelizacja doprowadzi więc do nadrzędności interesu rolnika-dłużnika nad interesem rolnika-wierzyciela.

Rolnik wziął kredyt z banku na zagospodarowanie gospodarstwa rolnego, nie wykazując żadnej woli spłaty zobowiązań. Wystąpi nadrzędność interesu dłużnika nad interesem banku-wierzyciela.

Rolnik nie wykazuje chęci uiszczenia należnych podatków (nowelizacja przewiduje wyłączenie możliwości zaspokojenia się z dopłat również na podstawie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji z 17 czerwca 1966 r.). W razie braku innego majątku nastąpi nadrzędność interesu dłużnika nad interesem państwa.

Wątpliwa ochrona

Czym uzasadnione jest bezwzględne uniemożliwienie egzekucji z przysługujących rolnikom dopłat rolniczych? Zasadą jest, że zdrowa gospodarka wymaga skutecznej egzekucji sądowej!

Analizując zresztą interes nawet samych rolników-dłużników, należy zauważyć, że wierzyciel,

który nie będzie mógł zostać zaspokojony z przysługujących rolnikom dopłat rolniczych, częściej będzie kierował egzekucję do majątku ruchomego rolnika, maszyn rolniczych, również do gruntów rolnych, budynków mieszkalnych, a więc czynności bardziej dolegliwych dla rolnika. Czy ustawodawcy na pewno chodzi o taką ochronę?

Próby ustawowego ograniczenia egzekucji z przysługujących rolnikom dopłat rolniczych sugerują, że w obowiązującym stanie prawnym komornicy sądowi prowadzą egzekucję z tych wierzytelności bez przeszkód. Nic bardziej błędnego. W praktyce organy egzekucyjne mają do czynienia z odmową realizacji zajęcia egzekucyjnego uzasadnioną przez ARiMR brakiem prawa wierzyciela (w imieniu którego występuje komornik) do odbioru wierzytelności.

To uzasadnienie jest ewidentnie sprzeczne z podstawowymi przepisami regulującymi egzekucję z wierzytelności (art. 902 k.p.c. w związku z art. 887 § 1 k.p.c.). Sprzeczne jest również ze stanowiskiem rządu, który w uzasadnieniu do nowelizacji ustawy o ARiMR oświadczył: "Przepisy prawa polskiego oraz regulacje prawne Unii Europejskiej nie wyłączają, jak i nie ograniczają możliwości zajęcia na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego (...) wierzytelności w postaci przysługujących osobom uprawnionym płatności zgodnie z przepisami [ustawy z 18 grudnia 2003 r. o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych](#)".

Grupa uprzywilejowana

Należy również zaznaczyć, że rolnicy, jako jedyna grupa społeczna, doczekali się wydania na podstawie k.p.c. rozporządzenia w sprawie określenia przedmiotów należących do rolnika prowadzącego gospodarstwo, które nie podlegają egzekucji sądowej (rozporządzenie ministra sprawiedliwości z 16 maja 1996 r.; [Dz. U. nr 63, poz. 300](#)), w którym spod egzekucji wyłączono podstawowe maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, a także różne gatunki zwierząt hodowlanych.

Jaki jest cel nadmiernej ochrony dłużnika, który jest rolnikiem? Ochrony dłużnika kosztem wierzyciela?! Dlaczego inne wyodrębnione grupy dłużników, np. przedsiębiorcy, mogą liczyć na bardzo ograniczoną (w porównaniu z rolnikami) ochronę ich majątku przed egzekucją? W czym ważniejszy jest interes rolnika od interesu przedsiębiorcy?

W licznych ostatnio informacjach prasowych przeciwstawia się bezbronność rolników pazerności komorników sądowych. Zapomina się przy tym, że komornik sądowy jest funkcjonariuszem publicznym powołanym do wykonania w imieniu Rzeczypospolitej wyroku wydanego przez niezawisły sąd. Przewodniczący Sejmowej Komisji Ustawodawczej Ryszard Kalisz w jednym ze swoich wywiadów powiedział: "Siła państwa mierzona jest możliwością zagwarantowania wykonywania prawomocnych wyroków sądowych wydawanych w imieniu państwa. A więc i prawomocnych wyroków w sprawach cywilnych. Do tego niezbędne jest skuteczne prawo i skuteczne postępowanie egzekucyjne".

Warto przypomnieć sobie ten cytat zwłaszcza teraz, gdy ustawodawca, zamiast wzmacniać pozycję wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym, dodaje w drodze nowelizacji kolejne ograniczenia. Prawdopodobnie po pewnym czasie znów ożyje dyskusja na temat słabej skuteczności wykonywania wyroków sądowych przez komorników. Wtedy zaś już nikt nie będzie pamiętał o dokonującej się na naszych oczach nowelizacji, która zgodnie z metodą małych kroczków wyłączy spod egzekucji kolejne składniki majątku dłużnika.

ROBERT HAŃSKI

Autor jest komornikiem sądowym przy Sądzie Rejonowym w Krośnie Odrzańskim

[Artykuł ukazał się w Rzeczypospolitej z dnia 08.12.2004.](#)

Autor: **Robert Hański**

Źródło: www.rzeczpospolita.pl